

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor Digitale Zaken
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp : Input voor debat Digitaliserende Overheid 9 februari
Datum : 1 februari 2022
Referentie : 22-0771
Inlichtingen bij : Claartje Sadée, c.sadee@iederin.nl

Geachte leden van de Commissie Digitale Zaken,

Op 9 februari voert uw commissie het debat met de staatssecretaris over de Digitaliserende Overheid. Er staan diverse onderwerpen op de agenda die voor mensen met een beperking, een psychische kwetsbaarheid en ouderen van groot belang zijn. Zolang de digitale overheid slechts beperkt toegankelijk en gebruiksvriendelijk is en niet-digitale alternatieven niet beschikbaar zijn, kunnen velen van hen – en dat betreft ook mensen die ondanks hun beperking wél digitaal vaardig zijn - niet zelfstandig participeren in de samenleving. Het gaat om enkele miljoenen mensen in Nederland.

Inclusief ontwerpen als standaard

In diverse beleidsdocumenten, waaronder de I-strategie Rijk 2021 – 2025, is het verbeteren van de digitale dienstverlening van de overheid een belangrijk doel: de burger dient centraal gesteld te worden. Als voorbeelden hoe dit te bewerkstelligen worden samenwerkingsvormen als agile scrum en design thinking genoemd. Wat in alle stukken ontbreekt is het principe van Inclusief Ontwerpen (*Inclusive Design*): Het ontwikkelen van (beleid rond) digitale overheidsproducten en -diensten in nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen.

Alleen door Inclusief Ontwerpen bereik je dat mensen - onafhankelijk van zaken als leeftijd, functiebeperking, lees- en digitale vaardigheden - gebruik kunnen maken van digitale producten en diensten. Inclusief Ontwerpen is een verplichting vanuit het VN-verdrag Handicap en zou als standaard moeten worden opgenomen in de werkprocessen en inkoopvoorwaarden van de (rijks)overheid.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Hoe zij ervoor gaat zorgen dat Inclusief Ontwerpen de standaard wordt bij de digitale overheid?

Digitale inlogmiddelen toegankelijk en gebruiksvriendelijk

Door de aanpak van digitale toegang geheel te richten op een hogere veiligheid en betrouwbaarheid komen de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van digitale inlogmiddelen zoals DigiD en eHerkenning onder grote druk te staan.

Bij veel overheidsdienstverlening, maar ook bij zorgverzekeraars, elektronische patiëntendossiers en talloze andere essentiële dienstverleners moet worden ingelogd met DigiD of een ander inlogmiddel. Veel mensen, onder wie mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid en ouderen, hebben hier moeite mee. Zo is de tweestapsidentificatie en het gelijktijdig moeten bedienen van twee apparaten voor mensen met een beperkte handfunctie niet mogelijk.

Het machtigen van iemand anders is niet wenselijk: hiermee geven zij hun zelfstandigheid op en hun privacy uit handen. Het is ook niet nodig wanneer digitale inlogmiddelen volledig voldoen aan de wettelijk voorgeschreven toegankelijkheidsrichtlijnen en ontworpen zijn via het principe Inclusief Ontwerpen.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Hoe zij ervoor gaat zorgen dat digitale inlogmiddelen en –processen - naast betrouwbaar en veilig - óók toegankelijk en gebruiksvriendelijk zijn voor mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid en ouderen. Zoals beschreven in het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid en het principe van Inclusief Ontwerpen?

Regelen beheer DigiD door wettelijk vertegenwoordigers

Mensen met onder meer een (ernstig) verstandelijke beperking en niet-talige mensen zijn niet in staat hun wettelijk vertegenwoordiger te machtigen om gebruik te maken van DigiD. Daarom moet hun wettelijke vertegenwoordiger het beheer kunnen krijgen over DigiD, ten behoeve van het regelen van administratieve en financiële zaken en inloggen in medische dossiers en bijvoorbeeld zaken te regelen rondom corona.

In 2018 heeft de toenmalige staatssecretaris de Tweede Kamer schriftelijk toegezegd dit te regelen (brief 2018-0000418721 met bijlage 1: Aanpak machtigingsoplossing (document 2018D39829)). Dit is tot nu toe niet gebeurd. Wettelijk vertegenwoordigers zijn daarom nog steeds genooddaakt 'zichzelf te machtigen' om een DigiD aan te vragen en te gebruiken en zijn hiermee noodgedwongen in overtreding.

Wilt u de staatssecretaris vragen:

- Wanneer de beheerfunctie voor DigiD voor wettelijk vertegenwoordigers geregeld is?

Het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie werkt graag met u en het kabinet samen aan de verbetering van de digitale toegankelijkheid. Wij gaan graag hierover met u in gesprek en hopen dat u onze input meeneemt in uw werk in de Kamer. Wij kijken daarom uit naar uw reactie op deze brief. Wij wensen u een goed debat toe.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
Directeur Ieder(in)

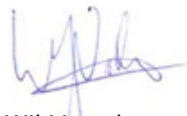
Ellis Jongerius
Directeur LFB

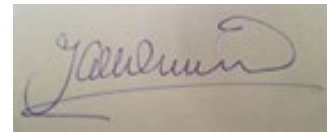
Lotte de Jong
Directeur KBO-PCOB

Luuk-Jan Boon
Directeur Oogvereniging

Wil Verschoor
Directeur Stichting HoorMij-NVVS

Alice van der Garde
Voorzitter a.i. Dovenschap

Marjan ter Avest
Directeur MIND

Marcel Timmen
Directeur Spierziekten Nederland

Dickie van der Kaa
Directeur KansPlus

Geert Benjamins
Voorzitter EMB Nederland

Nicoline Versluys
Bureauhoofd Sien

Peter van den Enden
Directeur dit Koningskind

Jacob Zuurmond
Voorzitter Dwarslaesie Organisatie Nederland

Het GebruikersNetwerk Digitale inclusie is een initiatief van Dovenschap, Dwarslaesie Organisatie Nederland, EMB-Nederland, HoorMij-NVVS, Ieder(in), KansPlus, KBO-PCOB, dit Koningskind, LFB, MIND, Oogvereniging, Sien en Spierziekten Nederland. Wij streven naar een samenleving waarin digitale informatie, diensten en producten toegankelijk, gebruiksvriendelijk en begrijpelijk zijn voor iedereen. Wij zijn aanjager en gesprekspartner voor overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Iedere belangenorganisatie die onze doelen onderschrijft kan zich aansluiten.

Logo's deelnemende organisaties:

- Dovenschap
- Dwarslaesie Organisatie Nederland
- EMB Nederland
- Hoormij-NVVS
- Ieder(in)
- KansPlus
- Kbo-pcob
- Dit Koningskind
- LFB
- Mind
- Oogvereniging
- Sien
- Spierziekten Nederland